

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

3181 Dl. Ramasetter Róbert Budapest
I. Diszter 2. II. 8.

KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK Romániában

Egész évre	—	1050
Félévre	—	550
Negyedévre	—	290
Egy hónapra	—	100
Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább		
Csehszlovákiában		
Egy hónapra	—	ek 40
Egyszám ára	—	ek 2

1926 október 15 Péntek

Kelet-Kolozsvár * IX. évfolyam * 225 szám

5687 Chesván 7

A cseh parlamentárizmus új korszaka

Hetek óta tartó parlamenti krízis után végre új kormánya van a csehszlovák köztársaságnak. Az egyetemes demokrácia szempontjából nem jelent különösebb nyereséget az új kormányalakulat, mert a benne szövetszött pártok, ha nem is kifejezetten reakciós miniszterek, de mindenesetre erősen jobboldaliak. Hogy az európai sors ennek a kormányalakulásnak mégis nagyobb jelentőséget tulajdonít, ez főként annak tudható be, hogy a háború utáni európai kormányok történetében ez az első eset, amikor kisebbségi politikusok is miniszteri tisztségeket kaptak és aktív módon vesznek részt egy kormánykoalícióban.

A csehszlovák köztársaság új politikai kurzusának megértéséhez okvetlenül szükséges megismerünk azt a parlamenti konstellációt, amelyet a múlt évi választások teremtettek. Tudvalevő, hogy a választások utáni hónapokban a kormányváltások egész sorát élte át a köztársaság, míg végre Masaryk kénytelen volt hivatalnok kormányt megbízni az ügyek vezetésével. Ennek az állandó krízisnek oka az, hogy a prágai parlamentben nemcsak hogy egyetlen pártnak nincs abszolút többsége, de ahhoz, hogy többség létrejöheszen, legalább három-négy pártnak kell szövetszennie. Ugyanis a legnagyobb párt mandátumszáma sem haladja meg a negyvenötöt. Az 1925. évi választásokon, mint emlékeztetés, több mint harminc párt indult a küzdelemben, amelyek közül 15-nek sikerült mandátumot is szerezni.

Még komplikáltabbá teszi a helyzetet az, hogy az összes mandátumoknak több mint egy-negyede fölött a kisebbségek rendelkeznek, úgy, hogy a parlamenti mérleg nyelvén mindig a kisebbségek állanak. A prágai parlament háromszáz képviselője közül 96 kisebbségi képviselő van, amely számból egyedül a németekre jut 73, a magyarokra pedig 13. Ha már most megfontoljuk, hogy a szocialista blokk, amelyben természetesen benne vannak a német és magyar szocialisták is, 122 mandátum fölött rendelkezik, azonnal világossá válik, hogy Csehszlovákia mai parlamenti helyzetében tulajdonképpen teljes lehetetlenség a kisebbségek nélkül kormányozni.

Az immár másfél év óta folyton megismétlődő kormánykrízisek oka az volt, hogy eddig újra és újra próbálkoztak kisebbségmentes kormányt alakítani a polgári pártok szivesebben léptek koalícióra a szocialistákkal, mint a kisebbségekkel, ami természetesen mindannyiszor megbosszulta magát a parlamenti küzdőtérén. Nem volna tehát egészen indokolt örömfáklyákat gyújtani a nagy esemény hallatán, hogy Európában immár kisebbségi embert is érhet a nagy megtiszteltetés, hogy beülhessen a miniszteri bársonyszékbe.

Jelen esetben a német miniszterek részvétele a prágai kormányban, logikus és kényeszerű következménye volt a cseh parlamenti helyzetnek. Am, ha örömjongásban nem is törünk ki, mégis megnyugvással tölt el ez a tudat, hogy a német miniszterek bevonulásával ismét ledől ama eldöntések egyik kőfalja, amelyeket az európai többségi nemzetek táplálnak a kisebbségek iránt. A demokratizálódásnak és a politikai érettségnek bizonyos megszűnt fokát jelenti ez a gesztus, amellyel Svehla meginvitálta kabinetjébe a németeket és a nyugodtságot, amellyel a cseh pártok, még a legszűkebb nacionalisták is, ezt az eseményt fogadták. A cseh köztársaság polgárainak elismernük lesz meggyőződni arról, hogy a kisebbségi miniszterek sem rosszabb sorsúak az állam ügyeinek, mint a többségek, sőt talán még jobbak

is, mert őket nem fűtik olyan pártszuevődéyek, mint smasobát.

Egészen más lapra tartozik az a kérdés, vajjon jószolható-e nagy jövő és bosszu élet a most megalakult cseh kormánynak. Erre bizony nehéz megadni a feleletet. Tadni kell ugyanis, hogy a jelenlegi kormánykoalíció szintén nem rendelkezik parlamenti többséggel. A kormányban öt párt van képviselve: a Svehla vezetésével álló cseh agrárpárt, teljes nevén „Csehszlovák földművesek köztársasági pártja” (45 mandátum), a Sramek vezetésével álló cseh néppárt (31 mandátum), a cseh iparospárt (13 mandátum), a német földműves szövetség (24 mandátum) és a német keresztény-szocialisták (13 mandátum). A kormánykoalíció

tehát összesen 126 biztos mandátum fölött rendelkezik, ami azonban távolról sem jelent abszolút többséget.

Svehla miniszterelnök azonban átvett kabinetjébe az előző kormányból több hivatalnok-minisztert is, így Benes külügyminisztert, aki tudvalevőleg kilépett a szocialdemokrata pártból és Cserny volt miniszterelnököt nyilván e miniszterek személyi súlyától és híveitől reméli, hogy esetrel-estire meg tudja szerezni a többséget hiányzó néhány szavazatot. A kormány sorsa tehát attól függ, milyen magatartást fog tanúsítani egyrészt a mérsékelt szocialisták, a Benes pártiak, másrészt a többi kisebbségek felé. Ha a magyarokat és lengyeleket le tudja kötni magához a kormány, úgy biztosított többsége van. Nekünk tehát minden okunk meg van rá, hogy a legnagyobb érdeklődéssel tekintünk a csehszlovák parlamenti élet új korszaka elé.

Averescu miniszterelnök találkozója Bratianu Jonellel

A liberálisok ígéretet tettek, hogy nem támasztanak külpolitikai nehézségeket a kormánynak. Bratianu Jonel a dinasztitát édeklő kérdésben Párisba utazik

(Bucuresti-Bukarest, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Politikai körökben nagy szenzációt keltett, hogy Bratianu Jonel vendégül látta Averescu miniszterelnököt floricaí birtokán. Averescu részletesen ismertette Bratianu előtt a román-olasz szerződés historicumát, majd kifejtette, hogy Mussolini és Chamberlain találkozója új európai konstelláció első fázisát jelenti. Elmondta Averescu, hogy Csehszlovákia felszólította Romániát, hogy ebben a kérdésben precíz álláspontját.

Averescu ezután elmondta, hogy még a parlamenti ülészek megnyitása előtt Bukarestbe érkezik Umberto olasz herceg, aki meg fogja hívni az uralkodó családot Olaszországba.

Bratianu Jonel biztosította Averescut, hogy a liberális párt nem fog nehézségeket támasztani külpolitikai kérdésekben a kormánynak és minden olyan királyi ünnepségen, amelyet a kormány rendez, részt fog venni.

A „Rapid” távirati iroda jelentése szerint Bratianu Jonel Constantinescu miniszter társaságában a napokban Párisba utazik. Politikai körökben úgy tudják, hogy ez az utazás a dinasztitát és az országot közelről érintő kérdéssel van összefüggésben. Bratianu párisi utazása. hir szerint, kapcsolatban van Mária királynénak párisi tartózkodásával, ahol a felséges asszony találkozott Károly volt trónörökösrel, sőt vacsorára is vendégül látta magánál.

Az „Adeverul” arról ad hírt, hogy Bratianu orvosi konzultációra utazik Párisba, Constantinescu pedig fiának Stirbey hercegnővel kötendő közeli házassága alkalmából nászajánlódásokat akar vásárolni, mindemellett hangsúlyozza azt az értesülést, hogy ez az utazás kapcsolatban áll egy magasabb, alkotmányos szempontból rendkívül fontos problémával, mert a legutóbb Párisban történt események a politikai tényezőket arra birták, hogy ezt a problémát aktuálisnak tekintsék.

Hans Otto Roth nyilatkozik az aktuális kisebbségi problémákról

A német parlamenti blokk elnöke nagyjelentőségűnek tartja a fuziót. Készül a középszkolai reformtervezet

(Bucuresti-Bukarest, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Rapid bukaresti munkatársa ma délután a közoktatásiügyi minisztérium folyosóján beszélgetést folytatott a minisztérium leggyakoribb látogatójával, Hans Otto Roth képviselővel. Hans Otto Roth ma is egy iskolásérem ügyében járt el a minisztériumba, mégpedig tiltakozni volt a megyeai szász iskola felkérésének kijáratása ügyében.

— Mi a véleménye képviselő urnak a nemzeti és a parasztpárt fuziójáról?

— A fuziónak nagy jelentősége van, amelynek következményei még beláthatatlanok. Hatalmas erő egyesült ebben a pártban és mint nálunk is, ahol demokratikus parlamentárizmusról egyáltalában nem beszélhetünk, döntő jelen-őségű kell, hogy legyen. Ami minket ki- bbségeket illet, várakozási álláspontot foglalunk el a fuziót illetően. Várjuk, hogy tisztá- zódjék az egyesült pártok agrárprogramja. Az a bizonyos szászholdas alapbirtok nagyon meg-

gondolkoztató. Ami a kisebbségi programjukat illeti, ezt várjuk és nyilvánvaló volt. Sőt meg vagyok győződve arról is, hogy a parasztpárt a maga részéről még a gyulafelhívári pontoknál is tovább ment volna.

— A nemzeti párt kongresszusán szóba került a kisebbségek paktumpolitikája, amelyet ott elítéltek, mi a véleménye erről képviselő urnak?

— Objektív megítélésel mindenki be kell lássa, hogy a kisebbségek egyelőre nem tehet- tek mást, mert nem volt más utjuk. Hiszen a választójogi törvény reakciónyszerű a kisebbségeket a paktumpolitikára.

— Mi igaz abból a hiből, hogy a német parlamenti blokk ellenzéki szerepre készült?

A képviselő erre a kérdésre kitérőleg vá- lszolt.

— A mi programunk — mondotta — nem lehet más, hogy minden áron igyekezzünk jo- gainkat legalább részben érvényesíteni. Nem is

esz-metszői
yokkal k
er hó 22 ig
meghívott-
Sjár'ság.
ény
Talmud-Tó a
mztatia, aki
aki a román,
és megegye-
zerelt pályá-
elnökböz
Voda 34.
delek
onba
alakítások
E. Ferd. 8.
gzót
gzósti és
ákség etét
ert legjobb
óbb
ában vezet
A.
linard 65.
szemben.)
jel felvételt
magoló
k
jutányo-
a'
n
ORADEA
101-103.
hája,
p idő alatt
őben!
ránál.
Fia Erdély
bizhatóbb re-
Sírada
efon 431.
nyók!
b hivitelben.

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSŐRÖLT KERESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN A VÁSÁROLT ÖSSZEG TIZ SZÁZALEKÁIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANÁNT FOGADJÁK EL

Ez a szelvény érvényes nov. 26-ig

volna logikus ma politika a számunkra. Küzdeni, küzdeni és ismét csak küzdeni. Jövünk minden héten és ha kell minden nap Bakarsztbe, sürgetni, tárgyalni, intervjuálni és így tovább.

Hans Otto Rothal való beszélgetésünk után Prie Octaviant kerestük fel, aki a középiskolai reformot előkészítő bizottságnak egyedül erdélyi tagja.

— Mikor lesz kész a tervzet — kérdeztük.
— Rendkívül nehezen haladnak a munkálatok. Rengeteg probléma vetődött fel, amelyek minél komoly tanulmányt kívánnak. Ma például azon vitakoztunk, hogy hány percesek legyenek a tanórák. A bizottság nagyrésze 60 perces órákat kíván, én viszont pedagógiai szempontokból ezt abszurditásnak tartom. Remélem is, hogy a terv nem fog megvalósulni, annál is inkább, mert Petrovici miniszter ur az én álláspontomon van.

A zsidók Korfuban

(Malta, okt. 14. Az Uj Kelet alkalmi tudósítójától.) Régi szokásomhoz, híven a kikötés után fakiprél hagytam utitársaimnak tömegét, akik mind csak azért, hogy Korfa látnivalóit három óra alatt megismerhessék, rábízta magukat Cook vezetésére. Én azonban a templom ebrai iránt érdeklődtem, s hova egy szolgálathoz korfui hordár el is vezetett azonnal. Kalauzolásáért a felajánlott kis borraivalót visszautasította, mondván: „anache io soma ebreu.” Egy szép és méltó istenháza előtt találtam magamat és most már az a kívánságom volt, hogy a zsidó község lelképítőjét is megismerjem.

A gettó lakói készségesen mutatták meg az utat a főbb épületek lakásához. Férfiúveinek teljében levő embert ismerem meg benne, a híres Schreiber rabbinusát, a nagy származottja. Mindaz, amit ez a szeretetreméltó ember Korfu utcáin való sétánk közben elmondott nekem, sokkal érdekesebb volt részemre, mint az, amit Cook pribékjei az utitársaimnak mutathattak.

A legrégebb zsidó családok kimutathatóan ezer esztendője élnek Korfu szigetén, tehát már a görögök előtt is ott laktak. A zsidóság többsége azonban csak hatszáz évvel ezelőtt telepedett meg a szigeten, mégpedig Itáliából vándoroltak át, ahonnan ebben az időben a zsidókat kiűzték. Ezek a zsidók még manapság is olaszul beszélnek. Éppen ezért az olasz nyelv az egyébként görögül beszélt lakosság előtt zsidó nyelvnek számít, ami nem válik valami nagy hasznára a zsidóságnak, minthogy jelenleg a hellenizmus az általánosan kiadott jelző. Kerekaszomban kétezer zsidó lélek lakja jelenleg a szigetet, — 1891-ben még tízen voltak. Ebben az időben történt meg újra az a nem ritka korfui eset, hogy egy fiatal zsidó lánykának meggyilkolása alkalmat adott a korfiótáknak, hogy ezt a gyilkosságot mint egy keresztény lány meggyilkolását állítsák be.

Hat hétiig éltek a zsidók a legnagyobb rettegésben gettójuk falai közé zárva és aki el merete közülük hagyni a gettót, az az életével lakott. Csak egy angol hadihajó megjelenése térítette a korfiótákat jobb belátásra és biztosította a zsidók szabadságát. Természetes, hogy ezután tömegesen vándoroltak ki a zsidók Korfu szigetére. Így keletkezett abban az időben négy korfui zsidó hitközség Korfuban, Alexandriában, Triesztben és a Pó vidékén. A jelenleg Korfuban élő zsidók négyötöde nehéz munkás és teherhordó. Mint kereskedőknek a kereskedelmileg igen tehetséges görögök mellett nehéz küzdelmeket kell megvívniuk. A szombati munkaszünetet az összes zsidók a legszigorúbban megtartják. Szombat napján szünetel minden közközelési munka a kikötőben is.

Tudós vezetőmnek egyik legnagyobb bánata a korfui zsidók műveletlensége, akik között, szinte hihetetlenül hangzik ez, majdnem ötven százalék analfabéta van. Fardhatatlanul igyekezik azon, hogy műveltséget terjesszen községében, de az anyagi eszközök hiányossága következtében ez a törekvés csak nagyon kevés eredménnyel jár. Hitközségi adó nincs. Annál több és nagyobb az állami adó, a katonai kötelezettség, amely még a félszeműkre is kiterjed. Ez az oka annak is, hogy nem egy házasságot nem lehet megkötni, mindamellett, hogy gyakran már egy-két gyerek megszületése is kívánatos tenné a saját tűzhely berendezését. De a frjzetlen anya semmiféle társadalmi megvetésben nem részesül. A főrabbi sem érezte velük, hogy még mindig nem adtak alkalmat, hogy a szabadon választott szerelmi köteleket törvényesen is megkösse. Ha azonban mégis csak sor kerül a törvényes házasságra, akkor a gyermekeket a házassági szerződésbe úgy veszik fel, mint a házasságba hozott lelküket. Még sohasem fordult elő, hogy fiatal zsidó hűtlenül elhagyta volna a menyasszonyát.

Az itteni keresztény családoknál nagyon megbecsülik a zsidó cselédeket. A vallásos étkezési törvényeket szigorúan megtartva, ezek a leányok csak kegyeret fogadnak el a gazdáiktól, minden más ételt a szüleiktől kapnak, ahova egyébként esténként aludni is hazatérnek.

Szatmár építi már az új vármegyeházát

Mit hozott Szatmárnak a választott autonómia

(Sátmar-Szatmár, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szatmár városát, amely az új közigazgatási törvény meghozatala előtt valóságos élet-halál harcot vívott Szatmármegye székhelyéért, az említett törvény — mint ismeretes — még ősi törvényhatósági jogától is megfosztotta és a vármegye törvényhatósága alá tartozó másodrendű városok közé iktatta be. A vármegyeszékhely után rivalizáló három szatmármegyei város — Nagybánya, Nagykároly, Szatmár — közül Nagybánya vitte el a pálmát és az addig megyeszékhely Nagykároly nemcsak ebbeli minőségét veszítette el, de járásával együtt Szilágy megyéhez lett átszervezve és a város lakói ad personam kényelmetlen helyzetbe jutottak annak következtében, hogy a távoleső Zilah lett számukra a megyeszékhely.

A megkisebbedett Szatmármegye részére azonban csak papíron jelentette Nagybánya város a székváros, mert a valóságban a megyei székhelyet jelentő két legfontosabb hatóság, nevezetesen a vármegyei prefektúra és a pénzügyigazgatóság már hónapok óta Szatmár városba költöztek át Nagykárolyból és amennyiben a jelek nem csalnak, a most következő törvényhozási ciklusban Szatmár törvényhatóság is megyeszékhellyé avazsál. Hogy így a megyei címtől és jellegtől, valamint törvényhatóságától törvényileg elűzött Szatmár város helyzetében a „törvényes” degradálás dacára ilyen örömdetes változás állott be, illetve van folyamatban, ezt legnagyobb részt a kormányváltásnak és az azzal kapcsolatos személyi eitolódásnak tudható be.

Mig ugyanis a liberális éra alatt a liberális kormányal mindenható Dragos Teofil dr. nagybányai képviselő képes volt Szatmár kisemmizésével a mesterségesen megnövelt Nagybánya részére törvényileg biztosítani a megyeszékhelyet, az Averescu kormányánál sulyai bíró Barbul I. C. dr. szatmári prefektus viszont megakadályozta a közigazgatási törvény Nagybanára vonatkozó részének végrehajtását és de facto Szatmárt tette meg Szatmármegye székhelyévé addig is, míg a törvényt ennek megfelelően módosítják. Sőt mi több, Szatmár városban már épül is az új megyei székház, amely az ideiglenesen a város házában és a törvényszéki épületben elhelyezett prefekturának majdan helyet fog nyújtani.

Az új közigazgatási törvény, amely Szatmárral megkezdésén mostohán bán, a város önkormányzatát — mint ismeretes — bizonyos mértékben visszaszadta és ma már választott tanács in évi a város figyelt. Ez a kifejezés: „választott”, Szatmár városára nézve csak bizonyos körű ózszal vesztő figyelembe. Ugyanis a szatmári polgárok előtt sokáig emlékeztetes lesz az 1926 tavaszi községi választás, amely a szemben álló két lista között alkotmányos küz-

A dollárnál is jobb valuta a Sipos-féle harisnya. Kapható Cluj, Reg. Ferdinand-ut 8.

A korfui keresztény ember förtelmesen lusta, napfoszhat kávéházban ül, politizál és a munkát az agyonnyomorgatott asszonyára hagyja. Ezentétben a keresztény lakossággal, a zsidók között nemi betegség rohasem fordul elő.

Minden zsidó családapa ellátja a maga részére a rituális metsző tisztségét is, amire minden zsidó külön kitanítottja magát. A főrabbit meleg barátság fűzi a görög ortodox püspökhöz és ez a baráti viszony szerencsés példaképpen áll a lakosság előtt, amely manapság már nem ismeri az antiszemitizmust.

Egy ágyulövésnyire fekszik innen az albán tengerpart. Albániában a huszonöt éves elnök energikus kormányzása alatt teljes rend és nyugalom honol. Albániában a zsidók többnyire birkapásztörök és vállravezett fegyverrel múnnek a nyájaik megett.

Nem akarnám soraimat anélkül zárni, hogy korfui vezetőmnek köszönetemet ne fejezzem ki és az Uj Kelet olvasóit fel ne kérjem, hogy könyvadományokkal támogassák a korfui zsidóknak mostan keletkezésben levő könyvtárát. Arnold Barber.

delem teljes kizárásával, tulajdonképeni választás nélkül úgy lett elintézve, hogy az eljárásból az egyik listát jelentéktelen alaki hibák miatt semmisnek mondotta ki. Ez gyakorlatilag a másik lista abszolút győelmét jelentette, de egyúttal azt is, hogy a polgárság nagyrésze képviselet nélkül maradt és még a lehetőségétől is megfosztott, hogy a városi tanács összeállításában részt vegyen. A küzdelem nélküli győzelmet aratott listán bekerült városi tanács tagjaira sulyos feladatot hárult: egyrészt revizió alá venni a román impérium óta a nyilvánosság ellenőrzése nélkül folytatott városi gazdálkodást, másrészt a sok tekintetben a háború utáni visszafejlesztés jeleit mutató várost az egészséges fejlődés útjaira vinni.

Az eddigi jelek szerint az új városi tanács egyik irányban sem erőlteti meg magát. Ami ugyanis az eddigi gazdálkodás revizióját illeti, még minden helyen ez képezte az újonnan alakult tanácsok elsőrendű programpontját, Szatmáron az ilyesméről komoly szó alig esik. Holott a több ezer holdnyi ingatlanából kisajátítás útján megfosztott Szatmár város a mesterséges lezsegyenyítése után nagyon is rá van utalva arra, hogy revizió alá vegye a közelmúltakat.

Viszont városfejlesztési szempontból sokat lehet elvárni egy autonóm jogokkal felruházott testülettől. Tizenkétévi tepsedés után sok a tennivaló és ez az elkényszeredett város a leggyorsabb segítségre van ráutalva. A bürokratikus lassuság helyett friss munkát, új szellemet akarnak látni Szatmár város polgárai. s. m.

Chlorodont

Laboratorul LEO
Inz. Teodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

* Nagyon olcsón és nagyon jól a Reclam Textilárubában vásárol, főpostával szemben.

A F
Gorkij

„H
utó
óri
Be
né
len
be
lap
az
vol
pól
kal
érd

A zsidók s ritkaságok kö igazi művészet is elsorangu sz a neveket eml Schildkraut és Reinhardt re működtek. És Racheljére, ak grafiaik egész k

A világ n tagjai: színját kritikusok. A megszervezéséi tén kitünő tru

1917-ben N kor nagy sz Moszkvau egy sán. Az embere de nem mertek Nachum Zema teték, hogy egészen különö Abban az időb nemzetiségi sziz sok a fehér-or országban élő keztek, hogy r nézetüket — Ez adott indit megosnálja az színházat, a hé hébertül beszélő velők, akik sziv Awilwith, Grube Wardi és Hurv mach köré sere

Mint hogy a tek, mindent u berül tudtak, megosnálniok: nyelvzetet, s alottak meg. Rovinával, aki hőlyg amellett, lépése alkalmáv amely régen hi téről, a legmer színészettek. E nislawitzky, M a druz Wachar metódusait veti sikerrel. O maga ellenőrzése me Dybukot Bialik Azonban a dar nyomban az ér Moszkva művés erről az előadé el őrendü márk

A színház l jal történt a D igazgató egy na kérte, látogatna időben megjele az előadást. Az zas igazgató:agg Maxim Gorkijt, rosez jelnek tek nagyon szerettté író véleményjét közé, hogy itt láta a közönsé visszatért, akko nézőtér egy s kezve. Maxim mulva bement

b valuta
Kapható
ut 8.

r förtelmesen
politizál és a
asszonyára
y lakossággal,
kohasem for-

a maga ré-
amire min-
t. A főrabbit
dox püspök-
encés péld-
y manapság
st.

nen az albán
éves elnök
ljes rend és
zsidók több-
ett fegyverrel

l zárni, hogy
ne fejezzem
ne kérjem,
sák a korfui
levő könyv-
ld Barber.

házát

épseni válsz
y az eljárá
kteleen alaki
ei. Ez gya-
gyószalmát je-
y a polgárság
dt és még a
t a városi ta-
A küzdelem-
került városi
nit: egyrészt
érium óta a
folytatott vá-
tekintetben a
mutató várost

városi tarács
magát. Ami
vizitóját illeti,
az ujonnan
gramponját,
szó alig esik.
uából kisajá-
áros a mes-
n is rá van
ye a közeli-

pontból sokat
al felruházott
után sok a
t város a leg-
A bürokrata-
t, új szelle-
olgárai. s. m.

EO
-Brasov

a Reclam
mben.

A Habima Berlinben

Gorkij élménye a héber színházban

A világhírű moszkvai héber „Habima“ művész-szintársulat az utolsó hónapokban Parisban játszott óriási sikerrel. Október 10 ike óta Berlinben van ez a nagyszerű színésztrupp, ahol a Theater am Nollendorfpfatz színpadán mutatkozott be Ansky D. bbackjában. A berlini lapok egyöntetűen elismerik, hogy az előadás olyan művészi élmény volt, amire évtizedek óta nem volt példa a német fővárosban. Ez alkalomból M. Joffe író a következő érdekes cikket közli a Habimáról:

A zsidók színpadi tehetsége nem tszozik a ritkaságok közé. Amióta színház van, amely igazi művészetet nyújt, azóta a zsidók mindig is elsőrangú szerepet vittek benne. Csak ezeket a neveket említem meg: Sonnenthal, Lewynski, Schildkraut és Reicher színészeket, Brahm és Reinhardt rendezőket, akik Németországban működtek. És gondoljunk a francia színpadok Racheljére, akiről most a méltatások és bibliografiák egész könyvtára jelenik meg.

A világ minden színpadának voltak zsidó tagjai: színjátszók, rendezők, dramaturgok és kritikusok. Am meguk a zsidók a Habimáh megszervezéséig nem rendelkeztek a vilnai, szintén kitűnő truppot kivéve, színpad fölött.

1917-ben Nachum Zemach, skinek már akkor nagy szintzi neve volt, kísérletezett Moszkvában egy héber nyelvű trupp összeállításán. Az emberek megmosolyogták a vállalkozást, de nem mertek felkacagni, mert tudták, hogy Nachum Zemach tele van akaratával és sejtették, hogy a színész vállalkozása valami egészen különös és jelentőséges dolgot fog hozni. Abban az időben különböző kísérletek folytak nemzetiségi színházak megalkotására. A kísérletezők a fehér-oroszok, a kirgizok és az oroszországban élő törzsek közül mások is azon igyekeztek, hogy megalkossák a saját nemzeti színészetüket — javarészből zsidó színészekkel. Ez adott indítékot Zemach számára arra, hogy megcsinálja az oroszországban élő zsidók nemzeti színházát, a héber Habimát. Nemsokára akadnak héberül beszélő színészek és tehetséges műkedvelők, akik szívesen jöttek Zemach támogatására: Awiwith, Gruber, Rowina, Starobinez, Gnessin, Wardi és Hurwitz voltak az elsők, akik Zemach köré sereglettek.

Mint hogy a dilettantizmussal szakítani akartak, mindent újból kellett kezdeni. Ahik héberül tudtak, szoktak is az új hébert kellett megtanulniok: a palesztinai kiejtést és azt a nyelvezetet, amit a legmodrabb hebraisták alkottak meg. Nagy szerencséje volt a truppenak Rovinával, aki a Dybukban Leát játszta. Ez a hölgy amellett, hogy kitűnő színésznő, már belépése alkalmával jól beszélt héberül. Moszkva, amely régen híres volt iszlámáról és jó színészetéről, a legmegfelelőbb talaja lett az új zsidó színészetnek. Ebben a városban működött Stanislawsky, Mayerhold, Tairow Kornblüht és a druz Wachangow. [Ez utóbbinak rendezési módszereit vette át az új héber színészet nagy sikerrel. Ő maga tanította be a Dybukot Zemach ellenőrzése mellett. Két évig tartott, amíg a Dybukot Bialik fordításában ki merték hozni. Azonban a darab bemutatása után a Habima nyomában az érdeklődés középpontjába került. Moszkva művészi körei elragadtatással beszéltek erről az előadásról és a Habima első csipásra előrendű márkává lett.

A színház legszebb emléke az, ami Gorkijjal történt a Dybuk egyik előadása után. Az igazgató egy napon felkereste az író és megkérte, látogatna el a színházba. Gorkij pontos időben megjelent a színházban érdeklődéssel nézte az előadást. Az előadás végén a színészek lázas izgatottsággal várták a kulisszák mögött Maxim Gorkijt, aki azonban nem jött. Ezt rossz jelnek tekintették, az igazgató azonban nagyon szerette volna mégis megudni a nagy író véleményét és kisetett a távozó publikum közé, hogy itt beszélhesen Gorkijjal. Nem találta a közönség között az író, hanem amikor visszatért, akkor pillanotla meg őt az üres nézőtér egy sarkában zsebkendőjébe temetkezve. Maxim Gorkij sírt. Nehány pillanat múlva bement könnyes szemekkel a színésze

közé és megindultan köszönte meg a nagy művészi élményt. Azóta állandóan eljárt a Habimáh előadásaira és amikor a kommunista párt kellemetlenkedett a truppenak, Maxim Gorkij volt az, aki mindenkor kisegítette.

Most, hogy Maxim Gorkij távol él Oroszországól és a Habima is külföldi turnéon van, Gorkij több újságban cikkeket helyezett el, amelyekben felhívja az európai közvélemény figyelmét a Habimára. A héber trupp teljesítményeit a „színművészet csúcának“ jellemzi minden cikkében.

A Kuria leszállította a frank hamisítók büntetését

Windischgrätz herceg fegyház helyett börtönbüntetést kapott

(Budapest, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kuria, Ráth tanácselnök elnökletével, csütörtökön délután kihirdette a frankperben hozott ítéletét. Windischgrätz ellen az okirat-hamisítás védjét elejtette és a négyévi fegyházat négyévi börtönrre változtatta át. A pénz- és a mellék büntetések érvényben maradtak. Nadosyt három évre és hat hónapi fegyházra ítelték. Hajta tábornok és Kutz ezredes büntetését egy év helyett hat hónapra, Gerő László ítéletét másfél évről egy évre változtatta. Rába Dezsőt tíz hónapra ítélte a Kuria. A kilenc ténképességi hivatalnok büntetését a Kuria két-két hónapra szállította le, amelyet a vizsgálati fogással kitérítettnek vett, valamint hárommillió korona pénzbírsággal is sújtotta őket. Itjabb Andor Etdréc és Olcsvárit a Kuria felemeltette. Kovács Gáspárnak, Windischgrätz komornyikjának büntetését hat hónapra szállította le. A Baross Gáborra és Szörceire vonatkozó ítélet változatlanul felmentő maradt.

A frankperben a Kuria az ítéletét azzal indokolja meg, hogy a pénzhamisítás veszélyezteti az ország pénzügyi hitelét és kérmilyen célzata ellenére is büntetendő cselekmény. Lehet, hogy a védlottak hazafias célt akartak szolgálni, de ez nem jelenti még azt, hogy cselekedtek nem büntetendők. A ténképességi hivatalnokoknak azt a védekezését, hogy parancsra cselekedtek, a Kuria elutasította.

Kétféle javaslatot szerkesztett meg a lakbértörvényt előkészítő bizottság

Az egyik teljesen szabaddá teszi a lakásokat, a másik fentartja a védelmet azokra a lakásokra, akiknek jövedelme nem haladja meg a négyszázezer lejt

(Cluj-Kolozsvár, október 14 Uj Kelet tudósítójától.) Az ország háztulajdonosai és lakbértörvény érdeklődéssel kísérik a kormány minden olyan intézkedését, amely a várható új lakbértörvényükre enged következtetni. Az igazságügyminisztériumban már hetek óta tárgyal az a szakemberek bevonásával alakított bizottság, amely azt a súlyos és felelőséges feladatot kapta, hogy az új lakbértörvényt megszövegezze. Amióta a bizottság megkezdte a munkáját, a várható eredmény jegyében a lakásfronton újból megindult a harc, amelyet csak elmergényített az a körülmény, hogy üléseit az előkészítőbizottság a nyilvánosság kizárásával tartotta meg és ezidőig semmi sem szivárgott ki arról, hogy milyen alapelvek fognak az új törvényben érvényre jutni: a lakók álláspontja-e, vagy pedig a jobban megszervezett háztulajdonoké.

A bizottság nem tud megegyezni

Most azután hírdült, hogy a bizottság üléséről azért nem került nyilvánosságra semmi pozitívum, mert nem is volt pozitívum. Mint előrelátható volt, a bizottságban nem tudott és nem is szabad érvényre jutnia egyik szélsőséges álláspontnak sem, hanem olyan semleges jellegű megállapodásra van szükseg, amely egyik érdekelt tábor vitális érdekeit sem sérti túlságosan. Azt ugyanis, hogy az ellenfél teljesen elsimuljanak a lakbértörvény és a háztulajdonosok között, csak az állami építkezések erőteljes megindításával és olcsó hitellel lehetne elérni.

Szabad lakásforgalom

A lakbértörvényt előkészítő bizottság, mint hogy nem tudott egyhangú megállapodásra jutni, két tervezetet készített el. Az egyik tervezet, amely a háztulajdonosoknak kedvez, teljesen szabaddá teszi a lakásokat és csupán a köztisztviselőket és nyugdíjasokat részesíti védelemben.

Tízszerezéstől harmincszerezésig felmentett lakbérek

A másik, amely a bérlőkre van inkább tekintettel, az évi kereset arányában osztja be a lakásokat. A javaslat 400 000 lej évi keresetig fentartja a védelmet, csak a lakbértörvény emeli fel és pedig a következő arányban:

100 000 lej keresetig az 1916 évi bér 10 szerezését,
150 000 " " " " " " 12-szeresét,
200 000 " " " " " " 15-szörösét,
250 000 " " " " " " 18-szörösét,
300 000 " " " " " " 22-szeresét,
350 000 " " " " " " 25-szörösét,
400 000 " " " " " " 20-szörösét állapítja meg.

Négyszázezer lejtől évi keresetnél a javas-

A Habimaa műsoráb tartozik Ansky Dybukján kívül Pinskynek „Örök zsidó“ja, Richard Bserhoffmannnak „Jakob álma“, Lajwig „Golem“ja és Berger „Özönvíze“, amit egyébként a vilnaiak is nagy sikerrel játszanak.

A Habima európai turnéján óriási sikereket aratott. Rigában az állami operában játszottak, állandóan telt ház mellett. Bécsben is óriási sikerük volt, nemkülönben Párisban. A Habima célja azonban nem a turnézás, hanem, hogy valahol, lehetőleg Palesztinában állandó színpadot és fejlessze a zsidó művészetet.

lat teljesen szabaddá teszi a lakás árának megállapítását. A tervezet külön kedvezményben részesíti a köztisztviselőket, de csak azokat, akik jelenleg is a lakbértörvény védelme alján laknak. Megszünteteli viszont a tervezet azt a védelmet, amelyben a Marzscu-féle törvény szerint azok a kereskedők részesültek, akiknek lakásuk együtt volt üzleti helyiségeikkel.

Katonai lakáskataszter készült

Nem valószínű, hogy ebben a formában bármelyik javaslatból is törvény lehessen, hanem a kormány igyekezik fog valamilyen közvetítő megoldást találni. Állítólag ezzel függ össze az a rendelkezés is, amelyet a kolozsvári rendőrprefektúra sajtóirodója adott ki és amely a következőképen hangzik:

A nagyvezérkar 1245. számú rendelete értelmében október 18 től kezdődően lakáskatasztert fog készíteni. Ez a rendelet ne igazassa a közönséget, mert a lakások számbavételének egyetlen célja, hogy az ország különböző területeinek becsatolásai méreteit ismeresse. Ezen kataszter-felállításhoz semmi kedvezőtlen következménye nem lesz a közönségre nézve a lakások szabad használatának szempontjából.

Egyes vélemények szerint a katonailag vezetett lakászámbavétel eszköz lesz az új lakbértörvény megalkotásához. Ez a kataszter lesz hivatva megállapítani, hogy mennyire népszerű a városok, megyei lakásra nézve lehet a szabadforgalmi intézkedést bevezetni és hogy mennyire kell a lakásokat a hivatalnokok és a katonatisztek részére biztosítani.

Meglepő olcsóság a
a „HELIOS“-nál
Cluj, Fötér 7.

Gyapju mellény 375—
Divatkabátok minden színben 800 lejtől
Tartós harisnya 40—
Cérna flor harisnya 85—

Gyermekharisnyák, keztyűk, valamint
gyapju különlegességek **legolcsóbb**
bevásárlási forrása.

— Az orvoskari dékanok értekezlete. Bukarestből jelentik: Szombaton, e hó 16 án az összes egyetemek orvoskari dékánjai a közoktatásügyi minisztériumban értekezletre ülnek össze, hogy az egyetem reorganizálásával és új klinikák építésével kapcsolatos teendőket megvitassák.

A „Bolygó hollandi“ kolozsvári bemutatója elé

Ma este a kolozsvári Román Opera színpadán a múlt század legnagyobb zenei szellemének: Wagner Richardnak „Bolygó hollandi“ című operája kerül bemutatásra. Ennek az operának színrehozatalával új színeket kap Kolozsvár egyre terebélyesedő kultúrája és akik a tegnapi estői főpróbán látták és hallották Wagner operájának gazdag muzikáját, — nyugodt lélekkel állíthatják, hogy a bemutató-előadás mindenkit fasciálni fog.

A „Bolygó hollandi“ Wagner második operája; a nagy zenei forradalmárnak abból a korából való, amikor még ismeretlenül bolyongott Paris utcáin s hosszú és meddő küzdelem után megalkudni kényszerült az akkor divatos Rossini Meyerbeer-féle operák szellemével, az operaszínpadokat uráló „bel canto“ szempontjával. A nagy, a titáni Wagner-muzika egy későbbi fejlődés eredménye már, melyet filozófiai elmélyülések és lelki megrázkódtatások keltek életre.

A „Rienzi“ és a „Bolygó hollandi“, de különösen az utóbbi, éppen ezért szinte úgy tűnik fel, mintha semmi rokonságuk nem volna a zenedráma későbbi megalkotójának zsenijével, a „Lohengrin“, „Tannhäuser“, „Walkür“, „Isztenek alkonya“, „Tristan és Isolda“ költőjével, aki ezekkel a hatalmas, minden időket túléló, a német gondolat, erő és érzés teljességét jelentő művekkel nemcsak az opera fogalmát forradalmasította, hanem egészen új színekkel, eddig csak sejtésben élő érzésekkel gazdagította az egyetemes zeneirodalmat.

Mikor Wagner a „Bolygó hollandi“-t írta: élete még nem érkezt el azokhoz a viharosokhoz, azokhoz a megváltó, nagy szerelmekhez, melyekből később operái kisérték. Későbbi feladása: Bülow Cosima és még későbbi halhatatlan szerelme: Wesendonck Matild asszony még nem tüntek fel a láthatáron; Lejos, az exaltált bajor király még nem hallotta a német zenei színi Bethoven és Mozart után jelentősége legnagyobb megváltóját és Bayreuthnak, a wagneri operák csodálatos színpadának s ültette legfőbb Wagner lépeleiben gyúrt ki még ekkor.

Az opera színpadok, de különösen a párizsi olasz opera színpadát emellegős romanticizmus uralkodik; Rossini, ezt a csillogó, de lényegében üres muzikust napról-napra elegáns, a Fanbourg Saint Germaine ékszerekkel pompázó hölgykoronája taposja meg. A zene olcsó élvezeti cikk, melynek az a feladata, hogy az érzéket megcsiklandozza. Humperdinck, Meyerbeer muzikája is ezt az igényt szolgálja ki, annak ellenére, hogy e két zeneköltő műveiben már sok van abból a monumentalitásból, melynek elemét későbbi operákban Wagner is szerencsésen alkalmazza és fejleszti tovább.

Wagner eme operák iránt gyűlölettel és utálattal eltelve bolyong Paris utcáin, de mert nyomora megalkuvásra kényszerült, — ő is lénytelen beállni az ár sodrába és megírja a „Rienzi“-t, megírja a „Bolygó hollandi“-t.

A „Bolygó hollandi“ szövege a legtisztább romanticizmus. Wagner tengeri hajósokól hallja meséjét. A legendát szerint él egy hollandi hajós, akinek hajóját egy sziklasziget körül tomboló áramlás mindentelán visszakényszeríti, valahányszor csak el akar hajózni a szirtfoknál. A hollandi megesküszik, hogy bármi történjék, ő áttöri az áramlást, dacol a természettel. Az égi hatalmak ebben a dásban a sátánnal való szövetségét látják, mire átok hangzik fel, mely arra itéli a gögös hajót, hogy mindörökké a tengeren bolyongjon, anélkül, hogy valaha kikönni, vagy meghalni volna képes. Az átok csak arra az esetre oldódik fel, ha a bolygó hollandi, akinek az égi hatalmak végül is megengedik, hogy minden hetedik évben egy szirtfoknál kikönessen, — olyan tiszta leánya talál, aki csak őt szereti s szerelmével megváltja a bolyongás kínjától.

Az első felvonás ennél a szirtfoknál játszódik le, ahol a hollandi egy másik hajó kapitányával találkozik aki elmeséli, hogy neki van egy leánya, aki maga a tisztesség és szűzi odaadás. A hollandi követi házába a kapitányt és megismerkedik annak leányával, aki képzeletében már előbb imádatlál övezi a tenger fantomszerű hőst. A megváltás műve már már befejezést nyer, mikor a bolygó hollandi

a harmadik felvonásban saját szemével győződik meg, hogy Erik, a vadász még mindig szerelmével üldözi Szentát. S miután azt hiszi, hogy Senta viszonzja a vadász szerelmét, ha talmas átkot mondva, hajóját a tengerre vesé nyeli, ahol az legőnyésével együtt elüllyed. Senta, hogy bebizonyítsa szerelmét, a tengerbe ugrik s a hullámokban egyesül szerelmével, a bolygó hollandival.

A „Bolygó hollandi“ muzikája telve van finom, a későbbi Wagnert megtagadó melodikus részletekkel, megragadó aláfestésekkel, az olasz operák színes csillogásával, szinte Verdire emlékeztető pompázatos fogásokkal. Am a nyitány és a másodikfelvonásbeli fonóda már a későbbi Wagner oroszliánkörmeit csillogtatja meg. A nyitány zordon, fenséges szárnyalása, a tenger haragvó hangulatait kifejező tömörsége teljesen wagneri, a zenedráma erejét mutatja, míg a másodikfelvonásbeli ballada hangulati mélységének és drámai lendületének művésziességével ragadj el a hallgató.

Lehetetlen meg nem emlékezni arról, hogy Popovici Bayreuth, a kolozsvári román opera igazgatója, aki pár évtizeddel ezelőtt Európa egyik leghíresebb Wagner éneke és par excellence a bolygó hollandinak, a még élő Wagner Richard által is elismert legnagyobb alakítója volt, milyen emberfeletti munkát végzett ennek az operának színrehozatalával. Egy nagy és áhítatos művész álma teljesedik be a „Bolygó hollandi“ kolozsvári bemutatójával. Popovici Bayreuth már évtizedekkel ezelőtt lefordította a „Bolygó hollandi“ szövegválogát románra, még pedig St. O. Josif, a nagy román költővel. És ime most hajlott korára érhetett csak meg, hogy a saját igazgatása alatt álló operaházban nagy orchesterrel és színpadi felkészültséggel végre megszólaltathatja nagy mesterének operáját.

De nemcsak számára hanem az a bemutató, hanem az összes szereplők számára is az, akik

Feltűnést keltő román lapjelentés a gyergyó-szentmiklósi gyűlés-külisszalitkairól

A „Dimineata“ szerint az ellenzékét Bánffy Miklós gróf mozgatta, aki román-magyar pártok érdekeiben tárad

(Cluj-Kolozsvár, október 14. Az Új Kelet tudósítójától.) Az erdélyi magyar párt gyergyó-szentmiklósi nagygyűlésének lezajlása után érdekes, majdnem fantasztikus akkordként hat a „Dimineata“ legutóbbi számában az a cikk, amely szinte egzotikus aláfestésű képet ad a magyar párt ismeretes ellenzéki mozgalmának eredetéről és céljairól. A rendkívül érdekes cikket Liviu P. Nasta, a „Dimineata“-nak küldött tudósítója írta Gyergyó-szentmiklósról. Mi, akik közelről figyeljük a magyar pártban zajló eseményeket és előggé informálódva vagyunk a párt erőviszonyairól, érthető kétkedéssel fogadjuk a „Dimineata“ cikket, amely azonban érdekeségéből fogva mégis megérdemli, hogy ismertessük. Liviu P. Nasta cikke többek között a következőket tartalmazza:

„Krenner — s spanyolifal“

Négy hónap óta Erdély magyarságában két csoport küzd egymással. Mindkét csoport előharcosai között ott vannak Erdély magyar történelmi családjaiknak leszármazottjai. A reformcsoportban találjuk Toldalagi és Talski grófokat, Bornemisza bárót és másokat, akik arra törekednek, hogy aláaknázzák Bethlen György gróf hatalmon lévő csoportját. A reform csoport vezetője az aradi magyar gimnázium egykori magyar igazgatója, dr. Krenner Miklós, aki egyike a magyar közélet legjelentősebb személyiségeinek. A valóságban azonban Krenner csak spanyolifalul szolgál — valószínűleg nem tudatosan — azon magúások csoportjának, akik azt szeretnék, ha a magyar párt vezetésével a legújabb román államplágarok egyítés, gróf Bánffy Miklóst, Magyarország volt külügyminiszterét bíznák meg. Ezek azt hiszik, ha Bánffy Miklós kerül a magyar párt élére, hamarosan megváltozna az erdélyi magyar kisebbség sorsa. Bánffy Miklós gróf ugyanis személyese barátja gróf Bethlen Istvánnak, Magyarország miniszterelnökének és mintegy ennek a kiátköltöttje, arra törekszik, hogy Magyarország és Románia

Csinosan és olcsón
 Öltöztetheti fiát és leánykáját, mert cégünk berendezett egy modern

gyermekruha salont

ahol hozott anyagokból is készítünk a leg szebb kivitelben angol és francia fiú és leánya ruhákat.

Katz és Mendel

Főtér 10.

Tegyen egy próbarendelést!

Tegyen egy próbarendelést!

legjobb tehetségükkel igyekeztek méltó keretet adni Wagner titáni zenei zsenijének. Únasp a közönség számára, mely kell, hogy hódolattal és elragadtatással fogadja ezt az operát, melynek rendezése olyan teljesítmény, amely díszre válna akár a párizsi nagyoperának is.

Az opera új főrendezőjének, Bretán Miklósnak dus fastidiosa, európai ízlete, disztigált érzéke a szín- és hangulati effektusok iránt valószínűleg csodát művel: az egész színpad él, pompázik s olyan harmónikus színhatásokban bővelkedik, hogy az egymagában véve is élményt jelent a néző számára. Főrendezői debütje alkalmával fokozott szeretettel köszöntjük ezt a kivételes művészbembert, akinek ráteremtésénél mindig csak szerénysége volt nagyobb.

Minden elismerést megérdemel a kórus és a zenekar, Doubravsky mester vezényletével. Bizonyos, hogy a ma esti bemutató nagy zenei élmény lesz mindazok számára, akik szeretik a művészet pompáját és a felzengető melódikában megérik egy nagy szellem kivétel-s erejének szépségét. (s. l.)

között perszonalitást készítsen elő. A perszonalitási gondolata nem új és már sokszor került szóba. Bánffy gróf azt szeretné, ha megint szövegre kerülne, mert meg van győződve arról, hogy csak ennek az eszköznek a révén láthatná az erdélyi magyar kisebbség biztosított kulturális és politikai szabadságát, amelyért a háború befejezése óta küzd.

Bánffy Miklós szerepe

Bánffy Miklós gróf körülbelül egy évvel ezelőtt repatriált Erdélybe. Politikai szándékai, amelyeket nagyon jól ismernek Budapesten, nem maradtak titokban nála sem. Ezekről már annak idején kifejtettük a magunk nézetét. Megirtuk róla azt is, hogy megvásárolta a magyar párt akkori hivatalos lapjának, a kolozsvári „Ellenzék“-nek a részvételét. Bánffy gróf hosszú levélben válaszolt nekünk, amelyben azt állította, hogy nem jött politikát csinálni Erdélybe. Most azonban a valóság rácsafol. Bánffy Miklós, miután nem tudott meg egyezésre jutni Bethlen gróf csoportjával, bándította a reformisták akcióját. Ezzel azonban Helikon elvezetés alatt a nyolc egyesület-félebe tömörítette Erdély magyar íróit. Hangsúlyozunk kell, az erdélyi magyar kisebbségi lapok élén többnyire ugyanezek a magyar írók állnak. Miután ezt hitte, hogy meggyerte ezeknek a támogatását, Bánffy megindította az akciót, „a párt demokratizálódása“ érdekében. Bánffy számított ezekre a színpátiákre, amelyeket egy ilyen mozgalmat már első percben remélni lehet, enllett pedig felhasznál a Krenner személyi presztizsét is. Akcióját melegen támogatta Erdély ipari nagytökeje is, amely e ben a megmozdulásban kedvező lehetőségeket látott a Budapesttel való pénzügyi összeköttetés ujoans való felvételére. Az akció nem sikerült. Gyergyószentmiklós Bethlen György gróf és csoportja kétségbevonhatatlannul teljes győzelmet aratott.

Kikre támaszkodik Bethlen György?

A mi helyzetben, amelyet a román kormányoknak a népkisebbségi problémákkal szemben tanúsított meg nem értés teremtett, a kisebbségek közül

számítanak. Láthatjuk p volt külügy kormány int biztosítai.

Ezekül az ebben a te György gyö hírei a magy maszkodnak, világban ren házak nemze dilyi képvise hivatásos dip tria-Magyaros előtt a belgr ami skhoriba át a szerb k

(London, jättl) Ma ve a különböz Londonba. A zeti otthon g hogy azokró amelyekkel a és erősíteni it volt kormányz minisztere elm összehívására mueltől indult és dr. Chaim hogy sir Alfr miniszter, aki rikába, sziatér

Bucic a város

(Oradea, jától.) Ma dé tábla K pes- perben, amely mester indító fizetése hiut tábla tanácsa kult Comisia ternek azon i gármester fiz törvénytelenn kötelezte a b arra, hogy a augusztus else megalakulásig ter azon kérés vább is folyós

Állam

(Satu Mare- let tudósítójától galmát a jelen ságos paradics Ki hallott rége ről és jogokról, idő- és energia napság? Már impériumváltoz alá álljunk és sedő fővel kül nyek terhelé kat láttamozia vallomást tettü ról. Az 1921. é igazoltuk életb gunkat. Az 19 resztülmeatünk nak összes labir át is vettük ig utána jártunk v és eltértük, h hosszú megakad birtokába helye végigcsináltuk a dozatát — küll

számítanak a rendelkezésre álló külső segítségre. Láthatjuk például, hogy a reformpártiak Banffy volt külügyminiszter közvetítésével a budapesti kormány intenzívebb támogatását akarták magukra biztosítani.

Ezek után önmagától vetődik fel a kérdés, hogy ebben a tekintetben kit képvisel gróf Bethlen György győztes csoportja. Bethlen György gróf hívei a maguk akciójában azokra a nexusokra támaszkodnak, amelyekkel a nemzetközi diplomata világban rendelkeznek, valamint a reformus egyházak nemzetközi szervezetére, illetve annak erdélyi képviselőjére, Ugron Istvánra. Ugron István hivatalos diplomata volt, aki éveken át volt Ausztria-Magyarország követe. A világháború kitörése előtt a belgrádi osztrák-magyar követségi vezette, ami akkoriban speciálisan fontos állás volt. Ő adta át a szerb kormánynak azt az ultimátumot, amely

a világháborút felidézte. Diplomáciai működése idején Ugron István igen értékes személyi összeköttetésekre tett szert, amelyeket most használ fel az erdélyi magyar kisebbség érdekében, különösen a Népszövetségénél. Ezenkívül pedig Ugron főembere az erdélyi református egyháznak is és ebben a minőségében szoros kapcsolatot tart fenn az egyháznak nemzetközi szervezetével, amelynek igen hatalmas expositurái vannak Angliában, az Egyesült Államokban, Németországban és az északi államokban.

Ime — fejezi be cikkét a „D. Minerva” — ezek azok a bizonyos külső tényezők, amelyekre a magyar párt két csoportja támaszkodik. A belföldi tényezőkre vonatkozólag kezelni fogjuk Bethlen György gróf, Kreuner Miklós, Jakabffy Elemér, Pál Árpád, Kovács Károly és mások nyilatkozatait.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja. Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napló

Ma kezdődött meg Londonban a cionista gazdasági konferencia

(London, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma veszi kezdetét az a konferencia, amelyet a különböző országok zsidó vezetőségei hívtak egybe Londonba. A konferencia célja, hogy a zsidó nemzet otthon gazdasági lehetőségeit megbeszéljék és hogy azokról az intézkedésekről tanácskozzanak, amelyekkel a nemzeti otthon felépítését támogatni és erősíteni tudnak. Sir Herbert Samuel, Palaszina volt kormányzója és a koalíciós kormány egykori minisztere elnökölt a konferencián. A konferencia összehívására irányuló iniciatíva is sir Herbert Samueltól indult ki és a meghívókat Herbert Samuel és dr. Chaim Weizmann írták alá. Biztosra veszik, hogy sir Alfred Mond parlamenti képviselő és volt miniszter, aki éppen most van utban hazafelé Amerikába, szintén részt fog venni a konferencián.

A konferencián való részvételüket a többiek kö-

zött a következők jelentették be:

A francia szocialdemokrata párt vezetője, Leon Blum képviselő, a hollandiai legfelsőbb törvényszék tagja dr. R. A. Esser, Samuel van Denberg amsterdami szenátor, Della Torre clasz szenátor, Wassermann Oszkár, a berlini „Deutsche Bank” vezérigazgatója, dr. Ernst Kahn Frankfurtból, Albert Benisha Londonból, Nathan Laski Manchesterből, Armin Weiner bankigazgató Csehszlovákiából és a Nacher Cement Factunie-társaság vezérigazgatója Mihail K. F. R. Haifából. A cionista szervezet az Ex cutive tagjai, valamint pénzügyi és gazdasági bizottsági képviselik. A konferencia céljai között többek között helyet foglal az a pont is, hogy a cionista szervezetet, mint amely testületet a mandátum Jewish Agencynek ismer el, a feladatai teljesítésében tettel és tanácsokkal támogassa.

Bucico, volt nagyváradi polgármester megnyerte a várossal szemben támasztott fizetési igényperét

A nagyváradi tábla ítélete

(Oradea, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt hirdette ki a nagyváradi tábla K. pes-tanácsa ítéletét abban az érdekes perben, amelyet Bucico Coriolan volt polgármester indított az állam ellen, polgármesteri fizetése kiutalásának megszüntetése miatt. A tábla tanácsa ítéletében, úgy a közben megalakult Comisia Interimare, mint a belügyminiszternek azon intézkedését, amellyel a volt polgármester fizetésének kiutalását megszüntette, törvénytelennek minősítette. A tábla ítéletében kötelezte a belügyminisztériumot és a várost arra, hogy a volt polgármester fizetését 1926 augusztus elsejétől a választott városi tanács megalakulásáig, fizesse ki. A volt polgármester azon kérését azonban, hogy fizetését tovább is folyósítsák, a bíróság idelőlőtinek találta.

álta, mert a minisztérium még nem döntött arról, hogy a volt polgármestert nem helyezik-e el más, volt állásával egyenértékű állásba.

Az ítélet indokolása szerint Bucico Coriolan törvényszereini polgármestere volt Nagyváradnak és az új közigazgatási törvény szerint mindaddig joga volt a fizetéséhez, amíg a választott bírósági tanács meg nem alakult.

Az a körülmény, hogy a minisztérium közben kinevezte a Comisia Interimare-t és Bucico az ebbe való kinevezését elfogadta, nem érinti Bucico jogait, tekintettel arra, hogy ez a bizottság nem politikai, hanem közigazgatási alakulat. A bíróság tehát nem fogadta el a város és a belügyminisztérium hangoztatott álláspontját és Bucico követelését akceptálta.

Állampolgársági razzia lesz Szatmáron

Felülvizsgálják az összes kibocsátott állampolgársági bizonyítványokat

(Satmar-Szatmár, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi békeidőz polgári nyugalomát a jelenkor zaklatottságához képest valószínűs paradicsomi állapotnak kell deklarálni. Ki hallott régebben olyan polgári köteleltségekről és jogokról, amelyeknek gyakorlása annyira idő- és energiapazarlással járt volna, mint manapság? Már beletörődünk abba, hogy az impériumváltozás első éveiben újból katonai sor alá álljunk és azóta is évről-évre habár derecsdó fővel különböni hadbírósi következmények terhével lejelentkezzünk és igazolványunkat láttaoztassuk. A népszámlálás idejében vallomást tettünk nemzetiségi hovatartozásunkról. Az 1921. évi népességi hivatali összeírásakor igazoltuk életbenléteünket és személyazonosságunkat. Az 1924-ik esztendőben és azóta kereszttülméntünk az állampolgárság konstatálásának összes labirintusain, sőt az elmúlt év őszén át is vettük igazoló iratainkat. A folyó évben utána jártunk választójogunk megállapításának és elterítettük, hogy a bíróságok ügyvitelének hosszú megakadásával a választó-igazolványok birtokába helyeztessünk. Ugyancsak tavasszal végigcsináltuk a listás választások minden módjátát — különbeni pénzbüntetés terhe alatt.

Megtanultuk, hogy a községi választásnál csak okleveles helyesírást-tanítók és hites közjegyzők segédletével érdemes a jező listákat kiállítani, mert különben a választásból egy két betűcsere miatt kimaradnak.

Arra azonban nem voltunk elkészülve, hogy amikor már ennyiféle vizsgát jól-rosszul kiállítottunk, újból előkerül az állampolgári bizonyítványainkat. Pedig Szatmáron most ezt teszik. Közhiaré tétetett, hogy a város illetőségi és állampolgársági ügyosztálya egy külön bizottság által megkezdte a kiadott állampolgársági bizonyítványok felülvizsgálását és ellenőrzését. Ez a bizottság — mondja a hirdetés — bejárja az egész várost s meg fog győződni arról, vajon rendben van-e mindenkinek az állampolgársági ügye? Nem tudjuk, hogy a belügyminiszternek tudománya van-e a huszadik század eme legújabb vívmányáról: az állampolgársági razziaról, egy azonban bizonyos, hogy a békeszerződés szellemétől nagyon távol esik az állampolgársági minőségnek zaklatás számba menő megállapítása és megnyogodni nem akaró ellenőrzése és felülbírálása. Nagyon köszönjük a hatóságok előzékeny kiszállását, mi szívesebben megvagyunk razziaik nélkül!

— Sándor király még nem döntött az Uzonovics-kormány lemondása fölött. Belgrádból jelentik: Sándor király tegnap este Belgrádba érkezett és fogadta Uzonovics miniszterelnököt, aki bejelentette lemondását. A király még nem döntött a lemondás elfogadásáról.

— Újabb kontingenteseket hívnak be a hadgyakorlatokra. Bukarestből jelentik: A nagyvezérkar a hadügyminisztériummal egyetértésben elhatározta, hogy a hadgyakorlatokra való behívásokat intenzívebbé teszik s mindszoktat a kontingenseket, amelyek eddig még nem voltak hadgyakorlaton, be fogják hívni katonai szolgálatra.

— Vasúti katasztrófa Németországban. Berlinből jelentik: Schwadlei állomás közelében az elmult éjszaka vasúti szerencsétlenség történt. A katonai szénégyvonat nyílt pályán összeütközött egy tehervonattal. A személyvonat három első kocsija porrá zúzódt. Eddigi jelentések szerint a halottak száma három, a súlyos sebesültek pedig nyolc. A pálya megromlózott. A forgalmat átmenetileg leállították.

— Öt évvel ezelőtt komoly tárgyalások voltak a jugoszláv-magyar perszonál unióról. Budapesti jelentik: A lipótvárosi társaskör politikai vacsoráján, a körelnök Ugron Gábor felütésteltő beszédet mondott. Beszédében a politikai kérdések során a Jugoszláviával folytatott tárgyalásokról igen érdekes megállapításokat tett. — Egy évvel ezelőtt, mondotta Ugron, — nem volt a kormánynak számbavehető külpolitikája. Teljesen tájékozatlanok voltunk és ma már két irányban is van orientációnk. Az egyik az angol, amellyel összefügg az olasz is és ez nemcsak frázis, hanem határozott tettekben is mutatkozik. A másik a jugoszláviai. A Jugoszláviával való tárgyalás két dolgot kétegtelenül mutat. Az egyik, hogy a kisantant szorító gyűrűje megszűnt és ma már ott tartunk, hogy barátságosan tárgyaljuk le egymással a kérdéseket, sőt még kereskedelmi tárgyalásokat is folytatunk. Rasay, aki a jogfolytonosság alapján áll, nem hozta elő azt a kérdést, hogy öt évvel ezelőtt meg lehetett volna csinálni a jugoszláv orientációt, csak akceptálni kellett volna bizonyos személyi kívánságokat, azokat tudniillik, amelyek Sándor királynak magyar királlyá való választására irányultak. Nagyon örülök, — fejezte be beszédét Ugron, — hogy nem ezen az alapon folyik tovább a magyar orientáció.

— A boroszlói sexualpathológiai kongresszus a Salvarsan eredményessége mellett foglalt állást. Berlinből jelentik: A sexual-pathológusok kongresszusán Jadacsn boroszlói egyetemi tanár beszámolt annak a körkérdésnek az eredményéről, amelyet tizenkilenc európai államhoz intézett, s Salvarsan ellen intézett támadások ügyében. Tizennégy országban megállapították, hogy a friss vérbej a Salvarsan használatát következtében visszafelődött. Franciaországban a vérbejások száma ötven százalékkal csökkent. A kongresszus a Salvarsan eredményessége mellett foglalt állást.

— Németország nem akceptálta az új francia követet. Berlinből jelentik: A francia kormány nemrégben új követet nevezett ki Berlinbe, Mandel volt tokiói francia nagykövet személyében. A német kormány most értesítette a párisi kabinetet, hogy nem fogadja el Mandel berlini nagykövetnek, mert állandóan támadta Németországot.

— A ciólista konferencia kolozsvári delegátusjelöltjei. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportjának választmányi ülésére a jelölőbizottság a következő választási listát terjesztette be. Ez a lista pártközi megállapodás alapján jött létre és a helyi csoport hivatalos listájának tekinthető. Amennyiben f. hó 15-én, péntek déli 12 óráig a Szövetség központi irodájába 10 sékefizető által ajánlott újabb szabályszerű lista be nem nyújtatik, úgy a választási bizottság a hivatalos jelölőlistát fogja megválasztottaknak deklarálni. a) Rendes delegátusok: 1. Boskovits József, 2. Fischer Lipó, 3. Salamon Jakab, 4. Giszelsky János, 5. Noszin Mór, 6. Dr. Erdélyi Dávid, 7. Ausländer Lajos, 8. Hochmann Jakab, 9. Dr. Goldner Mihály, 10. Dr. Schönberger Manasse, 11. Wiszler Janka, 12. Schwartz Miksa, 13. Orlbaum Etus, 14. Feuerstein Kálmán, 15. Klein Eljshu, 16. Rosenberger Ferenc, 17. Jambor Ferenc, 18. Grünwald Géza, 19. Dr. Rosmann Bernát, 20. Boskovits Ignác, 21. Kasztner Ernő, 22. Dr. Herskovits Ferenc. b) Pótdelegátusok: 1. Niraberger Ernő, 2. Dénes László, 3. Klein Miksa bankigargató, 4. Hochstein Béla, 5. Sngár László, 6. Kua Adalbert, 7. Dr. Kuöpfier Bernát, 8. Fritsch József, 9. Chaluc, 10. Szabó Imre, 11. Rosenthal Gyula, 12. Diamant Elemér, 13. Nussbacher Andor, 14. Ullmann Andor, 15. Wohl Miksa, 16. Fraenkel Herman, 17. Weinstein Sarah, 18. Dr. Hamburgné Becsky Irén, 19. Kertész Martonné, 20. Dr. Márk Hillel.

— Blasco Ibanez spiritiszta regényt írt. Párisból jelentik: Blasco Ibanez, a világhírű spanyol regényíró, aki tudvalevőleg a spanyol köztársasági mozgalom élén áll, a napokban egy spiritiszta regényt fejezett be, amelynek az a tárgya, hogy egy modern Kassandra, aki előrelát az időben, hogyan küzd a többi emberek vakjával. A regény egyidejűleg jelenik meg francia és spanyol nyelven.

— A bécsi Kereskedelmi főiskola a harca a doktorátusért. A bécsi kereskedelmi főiskola hallgatói határozati javaslatot fogadtak el, amelynek értelmében mindaddig nem hajlandók beiratkozni a főiskolába, amíg ezt a tanintézet nem veszik ki a kereskedelmi minisztérium hatásköre alól és nem helyezik a közoktatásügyi minisztérium hatásköre alá. A diákok és a tanári kar egy része is követeli, hogy a kereskedelmi főiskolán végzett ifjak megfelelő írásos értekezések és szóbeli vizsga elfogadása után doktorátust tehessenek. Erre azonban csak akkor van mód, ha az iskola főként a közoktatásügyi kormány rendelkezik. A hallgatók nemcsak, hogy be nem iratkoznak, de a hirdett felolvasásokra sem hajlandók eljárni. A doktorátus kivívása érdekében folyó harc nem új keletű. Már 1921-ben javasolták az osztrák nemzeti tanácsban egy ilyen értelmű törvény megalkotását. Akkor Hugelmann egyetemi tanár ellenkezésén hiúsult meg az akció. A helyzetet Bécsben most kiélesítette az a körülmény, hogy a berlini kereskedelmi főiskola megkapta a promóció jogát.

— Angol pénzzel akarják fejleszteni az orosz ipart. Londonból jelentik: Chamberlain ma hosszas tárgyalást folytatott Krasinnal az angol-orosz viszonyról. Krasin szóba hozta, hogy az orosz ipar fejlesztésére angol kölcsönök volna szükségesek, mire Chamberlain kifjtette, hogy az angolellenes propaganda megszüntetése nélkül a két ország közötti viszony nem válhat szorosabbá, újabb kölcsönök nyújtása pedig az Oroszországban elkövetett angol javak kártérítésének és a régi angol követelések rendezésének ügyével áll kapcsolatban.

— Leruhant a sibiriai körrepülés egyik résztvevője. Moszkvától jelentik: Az Arrschel fűzők repülőgépe, a sibiriai körrepülés résztvevője, leruhant és összetört. Az aviatikus súlyosan meg ebesültek. A sibiriai körrepülésen résztvett több pilóták szerencsésen érkeztek vissza a fővárosba.

— Nagy földrengést jelzett a georgetowni szeizmográf. Newyorkból jelentik: A georgetowni szeizmográf két és fél óra hosszat tartó földrengést jelzett ötszer mérföld távolságban. A földrengés színhelyét eddig nem sikerült pontosan megállapítani.

— Rövidesen főtárgyalás alá kerülnek a szatmári zsidóság asszony gyilkosai. Szatmárról jelenti tudósítónk: A Markovics Henriké ellen elkövetett rablógyilkosság miatt letartóztatásban lévő Márton István és felesége Fehér Kati elleni bűntudomány, mint ismeretes, a szatmári kir. ügyesség csupán a bűns házaspár ellen tett vádindítványt, míg a bűnrészességgel gyanúsított Tomitzá Tódor rendőrkormányzó ellen az eljárás megszüntetését indítványozta. Ezzel szemben a nagyváradi kir. főügyesség a vádirat hivatalos felülbírlása alkalmából indítványt tett Tomitzá vád alá helyezése iránt is. A váradi ítélőtábla mellett működő vadtanács tényleg Tomitzát is vád alá helyezte. Az iratok most érkeztek le Szatmárra és a vádindítványt egy a Márton párral, valamint az időközben előkerült Tomitzá komiszárral is közzéve lett. A bűntudományi aktákat a vizsgálóbíró ma küldötte át a törvényszék bűntudományi tanácsához, amely rövidesen kitűzi a bűnrész főtárgyalását.

— Eljegyzés. Rosenberg Felip textilkereskedő Felsővisó, eljegyezte Lesser Jenuskát Czirlibába.

— Románra fordították a „dr. Szabó Jucit“ Fodor Lászlónak, a magyarországi fiatal irógeneráció egyik igen tehetséges tagjának nagysikerű vigjátékát, a „dr. Szabó Jucit“, mely Erdélyben is nagy sikert aratott, most román nyelvre is lefordították s mint Bukarestből jelentik, már legközelebb elő is adják a bukaresti Nemzeti Színházban. Az európai színpadon mindenütt nagy sikert elért vigjáték minden bizonnyal nagy sikert fog aratni Bukarestben is.

A MA Marosvásárhely egyetlen napilapja. Legelterjedtebb újság. Hirdessen A MA-ban. Kiadóhivatal Marosvásárhely, Pótlér 35.

— A chaluchét közleményei. Szászvárosban október hó 2-án rendezte meg az ifjúság chaluc-estélyt, mely szép erkölcsi tisztelet mellett 1620 lej tiszta jövedelemmel járt. A szépsikerű estély megrendező-ért Vass Lillyt, a szászvárosi ros-haavivát illeti dícséret. — Gyergyóváros (Csikmegye) avivacsoportja október hó 3-án este rendezett chaluc-estélyt, mely 1460 lejt eredményezett a chaluc-alsópártnak. Az estély összehozásáért, a program összeállításáért Mendel Ilus ros-haaviva fáradozott legtöbbit. — A Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári csoportja október 10-én rendezte meg chaluc-ünnepélyét a következő programmal: 1. Dr. Weil Adolf elnök üdvözlő beszéde. 2. Dr. Nöbel Sándor alelnök revüje. 3. Dr. Weisz Arthur: A chaluc-mozgalom fejlődése. 4. Kautheil Ernő szavata: „Utörő testvéreimnek“. 5. Dr. Nöbel Sándor németnyelvű buzdító beszéde. 6. Halkiva: Előadók somérok, somrák. Az unnepege hatalmas közönség részvételével zajlott le. Itt említjük meg, hogy a temesvári helyi csoport a chaluc-estélyt október hó 10-17 közt rendezti meg. — Az Erdélyi Palesztinahivatal felhívja a Szövetség helyi csoportjainak, valamint az összes ifjúsági szervezeteknek figyelmét arra, hogy a chaluc-estély kapcsán befolyó pénzek, akár gyűjtésből, akár rendezvényekből származtak legyen azok, a Marmarosch, Blank & Co. clujji fiókjához, az Erdélyi Chaluc-lap folyószámlájára küldendők. A pén küldésével kapcsolatban értesítés és részletes kimutatás küldendő a Palesztinahivatalhoz is.

Concurenta
Brassó és vidéke leg-első helyen vezet uriszabósága
első helyen vezet uriszabósága
Tehénpiac 4. Brassó. A fürdővel szemben.
S z ö v e t r a k t á r
Saját készítményű kész férfi- és női ruhák

* Palesztinába készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyar nyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Badeckert) az Uj Kelet könyvtárányál. Ára vékonykötésben, 200 lej.

A FILM

Valentinót tovább imádják. Valentino, a nagy művész halála után Amerikában megalkult a „Rudolf Valentino Emlékbizottság“ s gyűjtést indított Hollywoodban építendő Valentino emléktemplom céljára, amelyre kétszázötvenezer dollár akarnek összegyűjteni. Az emléket „Valentino, az ifjúság és a szerelem“ templomának fogják nevezni.

A Gyurkovics-lányok filmen. A Svensk-Hemberg avéd filmtársaság a közeljövöben kezdi felvételeit Herceg Ferencnek jól ismert sujtéjével. A szerző bizonyára nagyot fog csodálkozni, hogy a hét Gyurkovics lány pályázat útján szerződtette a társaság, akik közé véletlenül sem került magyar. A hét Gyurkovics lány: Anna Lisa Rydig (svéd), Helene Hadin (német), Gretl Schubert (német), Ruth Oberbörch (svájci), Tita Cristescu (román), Truus van Aiten (hollandi) és Betty Balfour (angol).

Táncantás mozifelvételek segítségével. A párisi „Artistic Theaterben“ pótműsoroként adnak egy „Charleston“ című filmet, amelyen a walesi herceg táncmestere, Mr. Murray ad szak-szerű oktatást. Lassított felvételek kitűnően láthatóvá teszik a tánclépéseket és a mozdulatokat. Ötletes rendezés és vicces feliratok csak növelik a sikert. A párisi táncmesterek most a konkurrencia letérésének a módját keresik. Moziszépeket mutatnak be a tánciskolában.

SPORT

A vasárnapi Haggibbor—Victoria mérkőzés elé

A bajnoki sorsolás vasárnap délután a Haggibbor és Victoria együtteseit állítja egymással szembe. A bajnoksáért folytatott küzdelemben a két csapat mérkőzésének kimenetelét mindig igen nagy jelentőséggel bírja és ez a helyzet a vasárnapi találkozóánál is. A bajnoki tabella végső kiakabulásánál a Haggibbor és Victoria küzdelemből kikerült pontok rendszerint fontos szerepet játszanak és ezért mindkettő érthető odaadással fekszik bele a küzdelembé.

Ez a küzdelem azonban nem mindig a tri-bünök, a nagy nyilvánosság előtt szokott lezajlani. Akárcsak az államok közötti rivalizálás nagy harcokban, meglehetősen fontos szerep jut a „titkos diplomáciának“, amely a kulisszák mögött, a nyilvánosság és egyetek kizárásával törtet a sikerért. A sportban azonban — és ezt most, a mérkőzés előtt szükségesnek tartjuk hangsúlyozni — nincs helye a kulisszák mögötti áskálódásnak, mert a sport szelleme: a szabadverseny, a sportolók közötti férfias küzdelmek szelleme azt teljesen kizárja.

A vasárnapi mérkőzés csak akkor bír igazán sportértékkel és a sportetika szempontjából csak abban az esetben bírja el az objektív kritikát, ha valóban egyenlő fegyverekkel küzdő ellenfelek fair, szabályos küzdelme lesz. Ebben az esetben bizonyos, hogy rekordpublikum fogja a Haggibbor és Victoria összecsapását végignézni és fog gyönyörködhetni a nyújtott sport-élvezetben, amelyre a két csapat kvalitásainál fogva valóban hivatott.

Bornstein József a Hakoahban. A Hakoah vasárnap délelőtt a Floridendorferok ellen vívott bajnoki küzdelemben — amely ismeretesen 1:1 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött — új csatát mutatkozott be a zsidó csapat (amadó sorában: Bornstein József, a Haggibbor volt kitűnő csatára. A Haggibortól a Hakoahig a különböző országok egyesületének egész sora választja el Bornsteint, aki időközben Kisvárdán, Debrecenben, Budapesten, Prosznitzben, Brünnben és Pozsonyban próbálta kétségtelenül nem mindennapi kvalitásait értékesíteni. Vasárnapi debütje a Hakoah csatárkivintettjében nem nagyon sikerült, mert a „Wiener Morgenzeitung“ tudósítása szerint nem tudott beilleszkedni a játékba és nem váltotta be a hozzáfűzött várakozásokat.

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

Péntek
Mai
cimen
E
Ly
Kedve
elő
Előad
E
ismert f
Sze
nagyzer
Rendezte
körül
Péntek
PA
PA
Nyár
Még
ár
les
áru
VOI

Select-mozgó

Mai kezdettel mutatja be a nagyszerű filmalkotást

VARIETE

cimen. Filmre rendezte E. A. Dupent.

Főszerepben:

E. Jannings

és

Lya de Putty

Kedvezményes és ingyen jegyek ezen előadásokra nem érvényesek.

Előadások kezdete 3, 6, 8 és 10.

Monopol Matador

Urania-mozgó

Ma mutatja be

Ellen Richter

ismert filmművésznőt „13 nap alatt a föld körül” filmből

Szeszélyes hercegnő

nagyszerű 9 felvonásos kalandorfilmben. Rendezte Willy Wolf az „Uzrás a föld körül repülőgéppel” — rendezője.

Monopol Matador

Apollo-mozgó

Péntek, szombat és vasárnap mutatja be

PATT és PATACHON

Nyar) vakáció c. vígjátékukban.

Monopol Atlantic

Még mindig tart

áruraktárunk mélyen leszállított áron való

árusítása!

VOITH & Co

Cluj

KOZGAZDASAG

Castiglioni bankot alapított Amszterdamban

Hollandiában bukkant fel a tönkrement bécsi bankár

(Amszterdam, október 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Castiglioni Camillo olasz származású bécsi bankár, „Kereskedelmi és Iparbank” című bankot alapított, amelynek elnöke egy millió holland forint. Castiglioni bankár tavaly egy amszterdami subción több híressé vált műgyűjteményt adott el és az abból befolyó összegből alapította a bankot.

Castiglioni neve nem ismeretlen az erdélyi közönség előtt. Két évvel ezelőtt Castiglioni, miután egyszerű automobilgynökből a legnagyobb ausztriai bankárrá nőtte ki magát, hirtelen összeroppant és rövid idő alatt ugyancsak teljesen tönkrement. Gyönyörű bécsei palotáját elárverezték, szalonociját, amelyet Károly királytól vett meg, kénytelen volt eladni és most legutóbb már a műgyűjteményeit is kénytelen volt áruba bocsátani. Ugyátszik azonban, hogy Castiglioni most végre talpraáll és nincsen kizárva, hogy rövidesen ismét elfoglalja régi helyét a világgiacon.

A kolozsvári likőr-kartell felemelte az árakat. A kolozsvári likörgyárosok és nagykereskedők a napokban tartott kartell-értkezésükön kimondták, hogy a szeszadó-elszámolás felemelésével arányosan ők is felemelik a likőr készítmények árát. A kartell felborulásától, illetőleg megújításától fogalomba került hírekkel szemben az igazság az, hogy a hosszú évek óta létező kartell sokáig nem szűnt meg. Volt ugyan egy időpont, amikor olvi ellenlélek merültek fel a kartell tagjai között, de ezeket sikerült áthidalni. Annak idején ugyanis, Kolozsváron az ugynevezett rejtett szesz dominálta a piacot és letörte az árakat, aminek folyamata képen a likőr kartell is kénytelen volt az árakat redukálni. Most azonban, hogy a jelek szerint a rejtett szesz készletek elfogytak és a pénzügyminisztérium is hivatalból felemelte a szesztermékek eladási alapárát, a kartell is követte az áremelést.

Harmincz fillérrel drágul meg Cseh-szlovákiában a cukor. Prágából jelentik: A kormányzat a cukoriparosokkal folytatott tárgyalásai a cukorár felemelésére vonatkozólag eddig eredménytelenek voltak. A tárgyalásokat holtan folytatják. A kormány kitarthat eddigi megállapodásánál, amely szerint a cukor árát a hűsinyben való eladási ár legfeljebb husz fillérrel lehet emelni. A cukörgyárosok viszont a cukor árának 62 fillérrel való felemelését követelik, annak ellenére, hogy az idén olcsóbban vásárolták a répat. Amint hírlik, kompromisszum a foga a kormány és a cukoripar között létrejönni, amely szerint a cukor árát 30 fillérrel emelik kilogrammonként.

Megállt az olasz beszz. Rómából jelentik: Az általános beszz, amely az utolsó napokban még a legjobb papirt is megtámadta, a tegnap megállt. Ezt a tényt nem annyira a deviza olcsóbbodására vezethetjük vissza, mint inkább azokra a híresztelésekre, hogy a Banca D'Italia támogatni fogja a lombard hitel körét.

Január elsején aranyparitásra emelik a postatarifát. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, a kormány eredetileg október elsejére tervezte a posta-, távirat- és telefon díjszabásának felemelését. Bizonyos okokból azonban az új díjtételek életbeléptetését 1927 január elsejére halasztják. Beavatott tőrszólásból kapt

információk szerint a postai tarifa újabb fel- emelése az aranyparitás alapján fog történni, még pedig olyanformán, hogy az 1916. évi díjtételek negyven százalékosát állapítják meg. A postai adminisztráció most készíti el egyébként az 1927-ra szóló költségvetését, amelyet ugyan- csak aranyparitáson alapon dolgoznak ki. Az új bűzse a postai adminisztráció szükségle- teire 18 milliárdot irányoz elő.

Olcsóbb lett a pénz Magyarorszá- gon. Budapestről jelentik: A magyarországi ka- matviszonyok az egész vonalon jelentős olcsóbb- ságot mutatnak. A betét kartell általában egy száze- lekkel csökkentette a betétek utáni kamatába- ra, úgy, hogy az első-osztályú pénzügyintézetek azonnali felmondható betétek után 4.5, három hónapi fel- mondásra elhelyezett betétek után pedig 6 száze- leköt fizetnek.

Tízmillióval emelkedett a beiföldi jegybankforgalom. Bukarestből jelentik: Ma- tette között a Banca Nationala sokácsos heti helye- zejelentését, amelyben megállapítja, hogy az érté- keszámítási tétel 105 millió leuvali emelkedéstől eltekintve, az ország bankjegyforgalma nem mutat lényegesebb változást a legutóbbi helyzettel szem- ben. A bankjegyforgalom ezen a héten 21 milliárd 44 millió 447.460 lej volt az elmúlt heti 21 mil- liárd 34 millió 535.667 lejvel szemben.

Kiállítják a Moszkvában lévő román értékpapírok másodpéldányait. A kolozsvári pénzügyigazgatóra a következő értesítés közlésre kért fel bennünket: Tudomására hozzuk mindazok- nak, akiknek 1910. évi 4 százalékos erdővásárlási járadékuk és 5 százalékos legelővásárlási örökös járadékuk van a Moszkvában evakált állami kincsek között, valamint azokat a pénzintézeteket és más intézményeket, amelyek a német megszállás idején vagyonukat evakálták, hogy a pénzügyminisztérium megtette a szükséges intézkedéseket, a fent em- litett értékpapírok másodpéldányainak kibocsátására. Az érdekeltektől járadékutalványok forduljanak azon pénzintézetekhez, vagy intézményekhez, amelyek az evakálást annak idején letagolyították és tegyenek eleget a pénzügyminisztérium 343.910 számú bir- detményében foglalt formalitásoknak, amelyek a „Monitorul Oficial” 1926 január 3-án kelt 3-ik

Tőzsde

A befolyam állandósulása következtében némi lanyhulás állott be a piacon. Kevés üzletkötés, gyenge kereslet, lényegtelen kínálat mellett. Az árfolyamok a következők:

Devizák	Valutapiac 1926 Október 14 (Radon)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3620-3640	—	—	674	—	13802	13696	654	1932 1/2
Newyork	186-183	517 1/2	517 1/2	3488	—	71410	70860	3385	—
London	909-911	2511	2511	169 1/4	—	3484 3/4	3438	164275	48519
Páris	540-548	1470	1482 1/2	—	—	2050	2023	97 1/8	284 1/2
Milano	760-770	2077 1/2	2085	141 1/2	—	2885	2853	136	405
Prága	558-560	1532 1/2	1532 1/2	10 1/2	—	2115	2099 1/4	—	296 1/4
Budapest	376-380	7250	7250	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	915	915	—	—	—	—	—	—
Bukarest	—	277 1/2	277 1/2	1835	—	1262	1252 1/2	5986	177
Vasó	—	58	58	—	—	350	377	1812 1/2	53
Bécs	2640-2650	7305	7305	—	—	7940	7840	375	—
Berlin	—	12320	12320	—	—	1907 1/2	—	478	—
						16999	16800	80565	—

Száz lel árfolyama: Zürich 277 1/2, Páris 1835, Budapest 38000, Bécs 37700, Prága 1812 1/2.

számában jelentek meg. Ezen rendelet azonban oda módosul, hogy a legelővásárlási 5 százalékos kamatozása örökös járadékokról nem kell felmutatni a lebélyegzési borderót, minthogy ezek az értékpapírok nem is voltak lebélyegzésre kötelezve.

A vasúti tarifa felemelésének hatása a román fapiacra. Amióta a CFR új díjzárása életbelépett, számtalanszor mutatunk rá azokra a súlyos következményekre, amelyekkel a túlhatott tarifaemelés gazdasági életünkre járt. Amellett, hogy a vasutak forgalma negyedére csökkent alig egy hónap alatt, az új tarifa káros hatása különösen a romániai faexport terén mutatkozott, mégpedig olyan formában, hogy a mindenféle állami kedvezményben részesülő csuszlovák konkurrenciája ugyancsak teljesen elhódította a romániai faipart a külföldi piacait. Mégis legprotesztkebbül hat ezzel a kérdéssel kapcsolatban az a keresési jelentés, amely arról számol be, hogy a határmenti városok fakereskedői beállították a belföldi áru vásárlását és külföldről veszik a fát, mert olcsóbb. Legutóbb például a dunamenti Bazargic város fakereskedői storniozták belföldi megrendeléseiket és Bulgáriából szerezik be — sokkal olcsóbban — áruüzemségeiket. Ezt a fakereskedők a szállítási költségek megdrágulásán kívül azzal is indokolják, hogy Bulgáriában a szállítási tartama alább hivatkozottan garantálják a szállításmennyiségét és így az áruk biztonságosul érkeznek meg, ami a belföldi vonalok nem mindig szokott megtörténni.

Mely városok kapnak Erdélyben áru- és értéktőzsdét. Tegnap számunkban jelentettük, hogy a kormány legfőbb gazdasági bizottsága elvben hozzájárult a vidéki városok által kívánt áru- és értéktőzsdék felállításához. A ma ideérkezett „Argus” értesítése szerint a bizottság Erdély városai közül kimondottan csak Temesvár és Kolozsvár részére engedélyezte elvben a tőzsdék felállítását, ami az új tőzsdetörvény megszavazása után fog megtörténni.

Az Uj Kelet szelvénybevaltó helyei.

Az alant felsorolt cégek az Uj Kelettel kötött megállapodás alapján kötelezettséget vállaltak arra, hogy lapunk szelvényeit teljes értékükben beváltják, oly módon, hogy a náluk vásárolt áruk összegének 10 százaléka — fűszerkereskedőknél 5 százalék — az Uj Kelet szelvényeivel fizethető. A szelvénybevaltó helyeket városok szerint naponként felváltva közzöljük.

Kolozsvári szelvénybevaltó helyek

Női divat

Gólya Áruház (Regele Ferdinand 11). Női divatcikkekben a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Heller és Molnár (Reg. Ferdinand 5). Női kelme-különlegességek és divatcikkek nagy raktára.

Szabó Jenő (Reg. Ferdinand 5). Angol és francia öszdivat különlegességek állandó nagyválasztékban raktáron.

Uri divat

Sándor Ágoston Utóda (Unió-ut 2). Uridivat-különlegességek legolcsóbb bevásárlási forrása.

Kalapkirály (Fötér 24). Uridivat-különlegességek minden áruban. Világmarkák egyedárúsítása.

Szővőtáru, harisnya

Helios (Fötér 7). Kötött kabátok, mellények, puloverek, harisnyák, keztük árúháza. (Szabott árak.)

Blatt (Fötér 13). Kár minden kísérletét, mert köztudomásu, hogy Blatt harisnyái a legjobbak.

Sipos Jenő (Reg. Ferdinand 8). Harisnyát, rövidárut és női kézimunkát a legolcsóbban árusít.

Férfiruha

Neumann M. (Fötér 14). Raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák nagyáruháza.

Katz és Mendel (Fötér 10). Mindenfajta divatos öltönyök, őszi és téli kabátok állandóan raktáron.

Cipő

Farkas Ignác (Renner Palota). E cégnél kaphatja a legjobb cipőket.

Illatszert

Rózsa-Royal drogeria (Fötér 26). Illatszerek, vegyszerek, gyógyszerek, gyógyárak és betegápolási cikkek legolcsóbb beszerzési forrása, nagyban és kicsinyben.

D'or illatszertár (Fötér 6). Legfinomabb parfümök, bőrridkítők a legolcsóbb napiáron vásárolhatók.

Diana illatszertár (Posta mellett). Kölni vizek, illatszerek és diszmitárak különleges áruháza.

Bazár

Párisi Áruház (Reg. Ferdinand 12). Férfi és női divat cikkek, játékarok, gyermekkoszok, bőrdiszmitárak és cipőkülönlegességek nagyraktára.

Üveg

Fischer üvegüzlet (Reg. Ferdinand 6). Ebédő-készletek, teás és kávéscsészék, üvegtálcák, lámpa-árak és konyhafelszerelések nagyraktára. Képkeregetés.

Ausländer Rudolf (Uránia-palota mellett). Vizes, boros és étkezőkészletek, uborka és befőttes üvegek. Épületüvegezés és képkeregetés.

Ékszer, óra

Dunky és Beer (Fötér 29). Mindenemü ékszer- és órakülönlegességek nagy választékban állandóan raktáron.

Fenyő és Baunfeld, kir. udv. szállító (Fötér 15). Elsősorú ékszerek, precíz órák és disztárgyak legolcsóbb beszerzési forrása.

Könyv, papír

Friedmann könyv- és zeneműkereskedés (Fötér 26). Az összes könyv és zeneműjóságok állandóan a legolcsóbb árban kaphatók.

Safruth [Piata Mihai Viteazul 39]. Zsidó könyvkereskedés. Iskolaszerek és irodai felszerelések legolcsóbb bevásárlási forrása.

Fűszer, csemege, cukorka (5%)

Spéter Mózes (Széchenyi-tér 12). Mindenfajta fűszer és gyarmatárak legolcsóbb beszerzési forrása.

„Maximilian” (Unió-u. 26). Fűszer, csemege, gyarmat és italárak a legolcsóbb napiáron.

Bonboneria „Tell” (Unió-ut 12). Mindenféle bel- és külföldi csokoládé és cukorka-különlegességek nagy raktára.

Szatmári szelvénybevaltó helyek

Nődivat, uridivat, kötöttáru

Farkas kelengye és vászonárak legolcsóbb bevásárlási forrása.

Róth Armin „Gólya áruház” kötöttáru, harisnya, keztük, férfi és női fehérnemű. Ojata Bratianu (Deák-tér) 7 sz.

Fodor Zoltán harisnya, keztük, csipke, szalagkülönlegességek nagy raktára.

Kun és Keller — Püspöki áruház — Divat és rövidáru mindenkor a legújtanosabb napi árban kapható.

Spitz Béla elsősorú női szövet, fehérnemű, mosóárak raktára, Piata Bratianu (Deák-tér) sarok.

Kramer Jenő női kézimunka üzletében a legkülönlegesebb kézimunkák is a legolcsóbban szerezhetők be.

Cipő

Vajda cipőüzletében (Püspöki áruház, Valent mellett) a legjobb és legújtanosabb cipőket a legolcsóbb árban szerezheti be.

Klein Dezső cipőüzletében a legújtanosabb választék. Aki erre a hirdetésre hivatkozik, még külön öt százalékos kedvezményben részesül.

Csemege, cukorka, fűszer, festék

Grósz Herman festék, lack és háztartási cikkek nagy áruháza szemben a színházzal.

Borgida Miklós fűszer, csemege, cukorka, déligyümölcs, pezsgő, bor és likőrárak. Városi bérpalota.

Grosinger és Grósz fűszer, csemege, festékárak állandó nagyraktára.

Barna és Társa cukorka üzlet. Színházzal szemben.

Korzó cukorka, csemege és déligyümölcs üzlet Piata Bratianu (Deák-tér) 14.

Villamos áru, szerelési anyag

Weisz és Schwartz Strada M. Viteazul (Rákóczi-ut) 31. Mindenemü villamos és vízvezetési felszerelés, csillárok és égők legújtanosabb beszerzési helyek.

Katz Testvérek. Csillárok, főzők, vasalók és szerelési anyagok legújtanosabb választékban a mindenkori napi árak mellett kaphatók.

Irógép

Gyene Adolf írógép vállalata és írógép speciális javító műhelye. Püspöki áruház.

Optikai cikkek

Fried Adolf. Egyedüli optikus, a törvényszékkel szemben, Legújtanos raktár, legolcsóbb árak.

Átmeneti kabátok

Neumann M.

férfiruhaáruháza
Cluj, Piata Unirii (Fötér) 14

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

— **A kolozsvári román opera műsora.**
Pénteken, 15-én: **A bolygó hollandi** (premier);
vasárnap, 17-én: **Tozsa**; hétfőn, 18-án: **A bolygó hollandi**; szerdán, 20-án: **Traviata** (Arghel asszony felléptével); pénteken, 22-én: **Faust**; vasárnap, 24-én délután: **Parasztbecsület**, utána bellet; szerdán, 27-én: **Traviata** (Arghel asszony felléptével).

A színházi iroda közleményei.

Paganini. Kétségkívül a legnagyobb operettsiker az idén a Lehar legújabb és leggazdagabb operettje. Jól sikerült librettó és csodálatosan szép muzsika, ami ezt az operettet az idény legnagyobb slágerévé avatta.

Az első ifjúsági előadás — szombaton délután. Fél 3 órai kezdettel tartja meg az első ifjúsági előadást a színház. Piros bugyellárist tüzte a színház műsorára, melyben Szentgyörgyi és Tolnay is fellépnek. Az előadást olcsó helyárrakkal tartják meg.

Szomorúságának énekese. A csodálatosan szép mesejátékot, szombaton hét órai kezdettel játssza a magyar színház a premier szereposztásban.

Heti műsor

Péntek: Paganini (Napibérlet 15 sz. A. Sorozatszám 84)

Szombat d. u. fél 4-kor: Piros bugyelláris. (Az első ifjúsági előadás. Leszállított helyárrak. Bevezető előadást tart dr. Pálffy tanár. — Szentgyörgyi és Tolnay Andor fellépésével. Sorozatszám 85)

Szombat 7-kor: Szomorúságának énekese (Bérlet-szünet. Rendes helyárrak. Sorozat 86.)

Szombat 9-kor: Paganini (Napibérlet 15 B. Sorozatszám 87.)

Vasárnap fél 3-kor: Csizmadia mint kizárólag (Szentgyörgyi István fellépésével. Leszállított helyárrak. Sorozat 88.)

Vasárnap 6-kor: Dolly (Neményi Lili, Ithász és Leóvey fellépésével. Leszállított helyárrak. Sorozat 89.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Paganini (Bérlet-szünet. Sorozat 90)

Hétfő: Paganini (Bérlet-szünet. Sorozat 91.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyeszeri közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Szigoruan vallásos, ügyes és megbízható szakácsnak zsidó uri házhoz azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 1923

Különbejárati utcai szobába zsidó lakótársra kerestetik. Jelentkezni Calea Motilor 111. 1921

Kitű 5 minőségű **bivalytej** garantált 1926 október hó 1-től házhoz szállítva is kapható: Schwartz Ignác, Cal. Decebal 36.

Barzol!

Flerarie Vasüzlet

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 12

Telefon 1048

Hirdessen az Uj Keletben!

Hirdessen az Uj Keletben

Szerkesztőség és adóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, St. Péter (Brassai-ut)

Telefon: 377, 228 és 104

1926 október 15

1926 október 15

1926 október 15

Lemond

Bethlen István jogerős lezárása után a kormány lemondása ellenzéki, mint a lemondást fogadták zóni, hogy a lemondás nincs diplomáciai aktu föld felé akarják ságukat. Az aktu nyos gyanus szil teljesen ártatlan főlőleges ilyen deznő.

Akárhogyan ssha még kormá között nem adta kormánya, mely nagy fellélegést huriai itéletével és homályába lehetőségét téve számu ellenséggel

Aki élesebb élet kulisszái mö kormány lemond hogy megragadj pör jogerős itele hanem a kormár akinek szerepét igen súlyosan li

Ha Bethlen leg a bizalmi ké kellett volna cse den más valóban kedett volna: f parlamentet, me az ország akarat pán az ország h parliament Euró az egyetlen, mel választott — me mánycs uton me nek, akiknek sen választóikkal, m a lezártott évak változott és veto nemzeti k rolgott.

A frankpör Európa körvlele ellen, hanem a agresszív fellépés védekezésen, mel állami apparátus

Ha Bethlenék vagy vennék az támas felzudulás adni lemondásuk azért mlasztotta volt a hatalom k